

TALOUSARVIOALOITE 1040/2002 vp

Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen palvelujen ostoon

Eduskunnalle

Joukkoliikenteen ns. palveluostot ovat junaliikenteen osalta putoamassa vuoden 2003 valtion talousarviossa LVM:n ja VR:n sopimuksen mukaisesta tasosta 39,2 milj. eurosta 37 milj. euroon. Totean VR:n puolelta seuraavaa:

Joulukuussa 1999 LVM ja VR Osakeyhtiö teivät henkilöliikenteen hoitoa koskevan sopimuksen vuosille 2000—2004. VR:ltä ostettavan liikenteen määrä oli eritelty sopimuksessa ja liikenteen ostohinnaksi oli sovittu vuoden 2000 tasossa 220 Mmk (37 milj. euroa) sisältäen arvonlisäveron. Tällä sopimuksella VR on sitoutunut hoitamaan palveluostojen osalta nykyisen laajuisen liikennekenttensä. Sopimuksen voimassaolon edellytyksenä on se, että eduskunta myöntää ao. momentille riittävän määrärahan. Riittävän määrärahan puuttuessa sopijapuolet aloittavat neuvottelut ostoliikenteen määrästä eli käytännössä liikenteen supistuksesta.

Em. sopimukseen liittyen LVM ja VR Osakeyhtiö sopivat kesäkuussa 2001 siitä, että osapuolet ovat yksimielisiä vähäliikenteisten rataosien liikenteen jatkamisesta junakalustolla myös sopimuksen päätyttyä vuoden 2004 lopussa ja että VR sitoutuu hankkimaan alueellisen henkilöliikenteen hoitoa varten 16 kiskobussia. LVM sitoutui näin ostamaan alueellisen liikenteen, ns. kiskobussiliikenteen, 15 vuoden ajanjaksona vuoden 2005 alusta lukien ns. eduskuntaehdoin. Hinnat tarkistetaan yhteisesti sovitun indeksiehdon perusteella.

LVM:n junaliikenteen palveluostot vuonna 2001 olivat 37,0 milj. euroa ja kuluvana vuonna

ne ovat 38,7 milj. euroa. Ensi vuodelle LVM:n määrärahaehdotus oli 39,2 milj. euroa, mutta VM:n esityksen mukaisesti summa on pudotettu 37,0 milj. euroon. LVM:n esitys perustui aikaisemmin sovittuun liikenteen määrään sopimuksen mukaisella hintakaavalla tarkistettuna.

Määrärahan leikkaus on vaikea ja epäoikeudenmukainen. Rautatieliikennekalusto on pitkäikäistä ja kallista eikä se ole käytännössä realisoitavissa. Tämän johdosta rautatieliikenteen suunnittelu, hoito ja kalustohankinnat on tehtävä aina pitkää aikaväliä silmällä pitäen. Samoin VR:n yhteiskunnallinen rooli julkisen liikenteen peruspalvelujen hoitajana edellyttää vakautta.

Kun VR valmisti päätöstä kiskobussien hankkimisesta, se edellytti pitkän aikavälin sopimusta palveluostoille, sillä pelkästään lipputulojen varaan kiskobussien taloutta ei voi laskea. Luonnollisesti VR ymmärsi sopimuksen muodollisen eduskuntaehdon, mutta käytännössä luotti siihen, että sopimus toteutuu. Jos VR:llä olisi ollut syytä uskoa toisin, kiskobusseja ei olisi tilattu. Tätä asiaa käsiteltiin perusteellisesti mm. VR:n hallituksessa. VR oudoksuu tilannetta myös siksi, että LVM:n ja VR Osakeyhtiön palveluostosopimus vuosille 2000—2004 ei vielä ole edes kulunut umpeen.

Mikäli nyt puheena olevan määrärahan leikkaus toteutuu, joutuvat LVM ja VR neuvottelemaan ostoliikenteen supistuksista. Kuten jo aikaisemminkin näissä yhteyksissä VR on todennut, on liikenteen määrää supistettava niin, että kokonaisten rataosien henkilöliikenne lakkaa.

TAA 1040/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.

Ainoastaan näin voidaan saavuttaa todellisia kustannussäästöjä siten, että lopetettavien junien lukumäärä on kokonaisuutena mahdollisimman pieni. VR:n laskelmien mukaan määrärahan leikkaus kompensoituisi lakkauttamalla kokonaan rataosien Karjaa—Hanko ja Kotka—Kouvola henkilöliikenne.

Jotta yllä kuvaillulta erittäin hankalalta tilanteelta vältytään, on puheena olevaa junaliikenteen palveluostoihin varattua määrärahaa nostet-

tava vuoden 2003 talousarvioehdotuksessa VR Osakeyhtiön ja LVM:n sopimuksen mukaiselle 39,2 miljoonan euron tasolle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2003 talousarvioon momentille 31.60.63 lisäyksenä 1 700 000 euroa joukkoliikenteen palvelujen ostoon.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2002

Lauri Oinonen /kesk
Jaakko Laakso /vas